

(Grünhut kiadásában). Ily értelemben kell R. Jakob ha-Kohen jelentését felfogni (Toldalék R. Petachjah körutazásához, Grünhut kiadása, 8. lap), amint azt ott már a 7. jegyzetben megjegyeztem.

πΑπιAc helyett (Magyar-Zsidó Sz. XXII, 278) *πΑπιAs* és *הבשני* helyett (ugyanott 279. l.) *הבשני* olvasandó.

A koporsókon van még egy héber felirat, melynek olvasását még mai napig sem állapították meg. Mihelyt erről valami ismeretessé válik, olvasóinkkal tudatni fogom.

Jeruzsálem.

DR. GRÜNHUT LÁZÁR.

A NEWYORKI RABBISZEMINÁRIUM.

A newyorki rabbiképző, melynek czíme »The Jewish Theological Seminary of America«, ezen czím alatt kiadott egy »Register«-t 1905—1906. tanévre, melyben az intézetről képet ad. Tíz élethossziglan megválasztott vezetője (directors) és több bizottsága van. Öt rendes tanára van. Az elnök dr. Schechter S. a theológia, dr. Friedländer I. a biblia, dr. Ginzberg L. a talmud, dr. Marx Al. a történet, Asher I. M. a homiletika tanára. A Sulchan Arucht dr. Drachman tanítja, ki nem rendes tanár, hanem csupán »instruktor«, amilyen kivüle még kettő van: Davidson J. és Joffe I. A. A könyvtár élén a történet tanára áll, ki öt alkalmazottal rendelkezik.

Schiff Jacob H. külön két emeletes épületet emeltetett az intézet számára, amely kizárólag ennek céljaira szolgál. Az iskolatermeken és a könyvtáron kívül van benne még egy zsinagóga, elnöki lakás, nyilvános olvasóterem stb. A könyvtárnak máris 17.500 nyomtatványa és 850 kézírata van. A könyvkiadás nagyon meg van szorítva, ami teljesen megfelel a könyvtártan utasításainak. Ott nem lehet rend, ahol privilégiumok respektálandók és ott nincs üdvös tudományos forgalom, ahol a könyvek sokáig tarthatók.

A legérdekesebb szakasz a rövid programban az, amely a »tanulmányok meneté«-ről szól. A tananyag hat csoportra van felosztva. Első helyen áll természetesen a biblia. Ez a régi fordításokkal és a régi és új kommentárokkal adandó elő. Új disciplina a többi szemináriumokkal szemben a bibliai régiségek. Azonban leginkább a talmud az, melynél a tanul-

mányozás módszere és célja feltűnő eltérést mutat. A tananyagba a babylóniai talmud mellé felvétellett a palesztinai talmud, a régi tannaitikus midras, a Mekhilta, a Szifre és Szifra és a Midras rabba. A szempontok szintén gazdagabbak. A történet tanítása nincs specifikálva. A theológiába tartozik a vallásbölcsezet, az erkölcsstan és a liturgia. Ez utóbbi csak mesterségesen van az előbbiekkal összekötve. A homiletikába tartozik az ékesszólástanon kívül a gyakorlati lelkészkedésről szóló disciplina, melyet tudtunkkal eddig sehohsem tanítják. Ebbe a keretbe lett beillesztve a hitoktatásra való kiképzés. A hatodik csoport a »Hazanuth«. A tanárok minden évben a nagy közönség számára szánt nyilvános felolvasásokat is tartanak.

A felvétel szintén szabályozva van, amennyiben pontosan meg van határozva a tananyag, melyet követelnek. Ez helyeslendő. Czélszerűbb, mint az európai szemináriumokban divó rendszer, mely elméletben általánosságban sokat állapít meg, de a gyakorlatban kevesebbel kell megelégedni. Az órarendből azt látjuk, hogy hétfőtől péntekig mindennap féltízttől kettőtig folyik a tanítás egy félórai megszakítással (félegytől egyig). A heti óraszám tehát a felsőtanfolyamban összesen 20, mihez még egy óra járul, jóval kevesebb, mint némely európai szemináriumban.

Pontosan meg van állapítva, hogy mi követelhető a rabbivizsgán. E mellett theológiai doktori, továbbá héber irodalmi okleveleket (Doctor of Divinity) is állítanak ki és ezeknek is pontosan meg vannak állapítva a feltételei. Ezeken kívül még egyéb tudnivalók foglaltatnak a »Register«-ben. Jelesül szól még a hittanítói kurzusról.